

VERNIELING.

„Vernieling is in hun wegen.”

't Is de nacht van den 19^{en} op den 20^{en} September 1915, en we bevinden ons aan den spoorweg tusschen Minsk en Smolensk in Rusland. In de verte de lichten van een stad. De bewoners hebben er geen erg in, dat de vijand zoo dicht bij is, anders zouden ze de lichten wel gedooft hebben. 't Is dan ook de hoofdmacht van den vijand niet; 't is een afdeling jagers te paard, die gelegenheid hebben gevonden om achter den vijand te komen, en die nu zijn terugtocht trachten te bemoeilijken door den spoorweg te vernielen. De weg wordt ondermijnd; springstoffen worden in de mijn aangebracht met een electriche geleiding; de aanleggers trekken zich terug in de duisternis tot op veiligen afstand, en dan . . . één vingerdruk op een knopje, en eensklaps ontploft het kruit, een vlam slaat hoog de lucht in, en met de vlam de rails en de dwarsliggers en het grint en het zand van den weg, zoodat er een gevaarlijke kuil ontstaat, waar vroeger de gebaande weg was. Fantastisch verlicht de vlam den omtrek en doet één oogenblik de strijders met hun paarden zien, de strijders in belangstelling en de dieren in schrik van de vlam en den knal, dien ze niet verstaan.

De Duitsche schilder A. Stöcke heeft het korte oogenblik van de vlam schoon weergegeven, en het feit van de vernieling, dat hij bijgewoond moet hebben, vereeuwigd.

Vernieling. Ik spoorde over de groote spoorwegbrug bij Moerdijk over het Hollandsch Diep met haar veertien geweldige bogen van honderd Meter, en ik bewonderde het kunstwerk, dat zooveel materiaal, zooveel arbeid en zooveel geestkracht vertegenwoordigt. En indien er een vijand kwam, — zoo dacht ik toen ik de soldaten zag, die de brug bewaken, — dan zouden ze, onder leiding van hun officieren, in één oogenblik diezelfde brug vernielen, dat het puin op den bodem te liggen kwam!

Vernieling. Och, we weten wel, 't zijn niet alleen de Duitschers, die vernielen, de Russen deden 't ook op hun terugtocht; ze vernielden in hun eigen land, wat ze konden, opdat het niet in de handen van den vijand zou komen. En de Belgen vernielden de bruggen over de Maas in hun eigen land. En de Franschen en Engelschen gingen met vliegmaschinen naar Metz en de Oostenrijkers naar Venetië en de Italianen naar Triëst, gelijk de Duitschers naar Londen. Ga zelf maar verder, lezer, en herinner u al de vernielingen, uit de lucht aangebracht op steden en dorpen, op stations en magazijnen, op spoorwegen en schepen.

Vernieling. Denk aan de Lusitania en de Sussex en de Tubantia en de Palembang en de honderden andere koopvaarders. Prachtige schepen, een lust voor de oogen, een begeerlijke verblijfplaats voor een tocht over den oceaan, een rijkdom in de hand des bestuurders, die zulk een gevaarte dwingt, naar zijn wil te snellen over de wateren. Maar onder die wateren loert het verderf, daar drijft een mijn, daar zwemt een torpedo als een duivelsche visch en stoot zich tegen het schip, dat in één oogenblik gebroken is en geen woonplaats meer biedt voor een mensch. Enkele minuten, enkele uren misschien, en het schoone schip, de trots van zijn bouwmeester, daalt naar de koude, donkere diepten, met zijn rijke lading en met een groot deel van de menschen, die er hun leven aan hadden toevertrouwd.

Vernieling. Daar vaart een vloot van oorlogsschepen in de Noordzee. Luchtschepen stijgen er boven uit en zoeken den omtrek af naar een dergelijke vloot, en als ze die gevonden hebben, dan duurt het niet lang, of groote granaten leggen een weg af van vele Kilometers van de eene vloot naar de andere om vernieling aan te brengen. Men treft elkander, als men elkaar nog nauwelijks kan zien, en de Dreadnoughts, die „niets vreezen,” ze zinken onder als lood in geweldige wateren.

Vernieling. Daar is een breede strook lands in het Westen van België en het Noorden en Oosten van Frankrijk, een strook van Nieuwpoort tot Bazel, honderden Kilometers lang, waar alles verwoest is of verwoest wordt, waar de huizen van steden en dorpen in puin liggen, waar de grond, die de bewoners moest voeden, omgegraven is tot onderaardsche woningen en gangpaden, waar mijn na mijn ontploft, waar de aarde geploegd wordt met granaten, waar de bewoners in later tijd den bodem bijna niet zullen kunnen bewerken wegens de massa's ijzer en staal! En zulke streken zijn er in Polen en Galicië en Mesopotamië en Gallipoli en op de hellingen der Alpen.

Vernieling, vernieling overal. In hunne wegen. In de wegen van Duitschers, en van Franschen en Russen en Engelschen, van Oostenrijkers en Turken en Italianen. Europa wordt vernield door Europa. Europa vernielt zichzelf.

We hebben zoo dikwijls ons verlustigd in de werken van kunst en nijverheid. We hebben de grootsche gebouwen en de sierlijke schepen bewonderd, en we hebben het genie geëerd, dat zulke kunstwerken kon scheppen, en den arbeid genoten, die ze kon uitvoeren. We hebben ons verblijd in de ontploffingskracht van de springstoffen, die veilige wegen baanden door Sint-Gothard en Simplon, die kanalen boorden door landengten, en steenkolen en ijzer loswerkten in de diepten der mijngangen.

En toen, op één oogenblik, werden diezelfde springstoffen en datzelfde genie gericht tegen den arbeid van den mensch. Toen werden de fabrieken, die nuttige gereedschappen moesten leveren, omgebouwd tot werkplaatsen voor den aanmaak van munitie, en er was slechts één concurrentie meer: de wedijver om de meeste middelen ter vernieling voort te brengen. De vijand heeft er vele, wij moeten er méér hebben.

De geest der vernieling kwam over ons werelddeel, en de volken hebben de leiding van dien geest aanvaard. Vernieling werd het wachtwoord.

Vernieling van den bodem. Vernieling van de woningen. Vernieling van de wegen. Vernieling van de bruggen. Vernieling van de kunstschaten. Vernieling van alle menschenwerk.

En . . . vernieling van wat veel kostbaarder is dan menschenwerk; vernieling van wat niet hersteld kan worden, omdat het Gods eigen werk is; vernieling van menschen!

Wie zal ze tellen, de jongelingen, de mannen, de vaders, die in den bloei, in de kracht hunner jaren werden afgesneden? Telt men ze niet reeds bij miljoenen? Wie zal ze tellen, de ongelukkigen, die kreupel en verminkt het leven verder zullen doorgaan?

Ze trekken daar juist mijn raam voorbij, onze eigen soldaten in hun grauwe uniform, en ik zie ze er op aan. Zoo trokken ze ook in de oorlogvoerende landen uit, mannen, flink en vaardig, mannen met een hart in den boezem, dat klopt voor vrouw en kind, voor ouders en verloofde. En hoe komen ze terug!

Ik dank God, dat het voor onze mannen, hoe zwaar het hun ook valt, nog slechts wandelingen en oefeningen zijn. Het had hier óók zoo kunnen zijn. En het monster der vernieling is nog niet aan banden gelegd, het kan zijn armen ook nog uitstrekken naar ons.

Moge God Zich ontfermen over ons land, over Europa! Moge Hij de oogen openen van wie de macht in handen hebben, opdat ze *elkander* de hand ter verzoening reiken!

Daar is nóg kracht om weer op te bouwen wat vernield is; daar is nóg kracht voor de overgeblevenen om het leven, zij het op bescheidener schaal, weer in te richten, gelijk het vóór den oorlog was. Maar Europa is bezig aan zijn laatste kracht. Wanneer het nog lang zoo duurt, dan blijft er niet over. Dan heeft de geest der vernieling al de kracht van de landen der beschaving vernietigd.

Vernieling en ellendigheid is in de wegen van den mensch! Is al wat geschiedt, niet een zichtbaar bewijs, dat de Schrift gelijk heeft, als ze het beeld van den mensch in Rom. III in sombere kleuren teekent?

A. L.

